

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria epocii elenistice

Anul universitar 2025/26

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Departamentul de Istorie antică și Arheologie
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Arheologie
1.7. Forma de învățământ	Zi / cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Istoria epocii elenistice				Codul disciplinei		HLR1322
2.2. Titularul activităților de curs			Conf.univ.dr. Ligia Ruscu					
2.3. Titularul activităților de seminar			Conf.univ.dr. Ligia Ruscu					
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DF	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	-
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	-
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					5
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				47	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală cu display interactiv sau computer și proiector multimedia
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală cu display interactiv sau computer și proiector multimedia

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	C 2. Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. -Analiza critică a izvoarele istorice, coroborarea conștientă a cunoștințele provenite din afara izvoarelor cu cele provenite din izvoare pentru (re)stabilirea unor fapte și procese istorice, contextualizarea judecăților de valoare existente cu privire la aceste fapte și procese istorice și corelarea, la un nivel elementar, a informațiilor disponibile despre trecutul istoric cu problemele prezente în analizele istoriografice referitoare la epoca respectivă. -Aplicarea metodelor criticii interne și externe în studiul izvoarelor istorice editate (texte, mărturii orale, vestigii materiale etc.) în vederea (re)stabilirii cât mai precise a faptelor istorice. -Definirea și prezentarea corectă a principalelor concepte folosite în studiile istorice, în descrierea și analizarea etapelor și proceselor din istoria omenirii, stadiul actual al istoriografiei și metodele centrale ale cercetării istorice. -Identificarea limitelor existente în analiza informațiilor despre trecutul istoric, a cauzelor acestor limite, și să propună ipoteze alternative de interpretare a faptelor istorice. -Interpretarea, compararea și relaționarea datelor și faptelor caracteristice principalelor procese și fenomenele istorice, precum și a abordărilor istoriografice legate de acestea. Încadrarea principalelor texte istorice și istoriografice în contextele elaborării lor (genuri și tipuri de texte; grupări și școli istoriografice).
Competențe transversale	- Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. - Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse. - Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul are drept scop adâncirea și extinderea cunoștințelor studenților asupra istoriei epocii elenistice, a tendințelor majore de evoluție socială și culturală în bazinul răsăritean al Mediteranei de la campaniile lui Alexandru cel Mare la sosirea Romei.
7.2 Obiectivele specifice	Cursul și seminarul propun analiza unor pasaje din autori antici, a unor inscripții și a unor reprezentări figurate relevante pentru fiecare subiect de seminar în parte, care vor fi discutate la fiecare întâlnire pe baza cunoștințelor prealabile și lecturilor studenților din bibliografia generală și specială indicată.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Introducere. Stadiul cunoștințelor. Geografie și cronologie. Bibliografie și izvoare	Prelegere; proiecții	
Epoca diadohilor 1. Perdikkas și moștenirea lui Alexandru (de la moartea lui Alexandru la acordul de la Triparadeisos: 323-320 a. Chr.) 2. Antigonos și imperiul universal (de la Triparadeisos la bătălia de la Ipsos: 320-301 a. Chr.)	Prelegere; proiecții	
Perioada echilibrului de puteri 1. Politica externă egipteană 2. Fărâmițarea regatului Seleucid	Prelegere; proiecții	
Monarhie și administrație 1. Monarhul	Prelegere; proiecții	
Armata, armament și tactică de luptă 1. Filip II și Alexandru cel Mare	Prelegere; proiecții	
Orașe vechi și noi 1. Orașe vechi 2. Orașe noi 3. Raporturile dintre orașe	Prelegere; proiecții	

Societatea 1. Structurile sociale 2. Finanțele publice	Prelegere; proiecții	
Viața cotidiană 1. Cadrul vieții cotidiene: edificii și activități publice	Prelegere; proiecții	
Literatura și filosofia 1. Literatura 2. Filosofia 3. Științele	Prelegere; proiecții	
Arta 1. Arhitectura: Urbanismul 2. Arhitectura: Edificii 3. Arhitectura domestică	Prelegere; proiecții	
Religia 1. Criza religiei poliade 2. Sincretism și aculturație	Prelegere; proiecții	
Iradieră civilizației elenistice 1. Asia centrală 2. India	Prelegere; proiecții	
Sosirea Romei 1. Percepții 2. Diplomatie	Prelegere; proiecții	
Aculturație și sinteză 1. Asimilare 2. Rezistență 3. Rezultate	Prelegere; proiecții	
Bibliografie L. RUSCU, Manual pentru istoria epocii elenistice, Cluj 2009. FR. CHAMOIX, Civilizația elenistică I-II, București 1985. A. CHANIOTIS, Age of Conquests. The Greek World from Alexander to Hadrian, 336 BC – AD 138, London 2018. G. R. BUGH (ed.), The Cambridge Companion to the Hellenistic World, Cambridge 2007. A. ERSKINE (ed.), A companion to the Hellenistic world, Oxford 2005. M. I. ROSTOVTSSEFF, Histoire économique et sociale du monde hellénistique, Paris 1989. H.- J. GEHRKE, Geschichte des Hellenismus (Oldenbourg Grundriß der Geschichte 1A), München 1995. F. W. WALBANK, Die hellenistische Welt ⁴ , München 1992. É. WILL, Histoire politique du monde hellénistique I-II, Nancy 1966-1967. E. S. GRUEN, The Hellenistic World and the Coming of Rome, Berkeley – Los Angeles 1984. M. SARTRE, L'Anatolie hellénistique de l'Égée au Caucase (331-34 av. J.- C.), Paris 2003. S. MITCHELL, Anatolia. Land, Men and Gods in Asia Minor I, Oxford 1993. M. SARTRE, La Syrie antique, Paris 2002. H. S. LUND, Lysimachus. A Study in Early Hellenistic Kingship, London – New York 1992. B. C. MCGING, The Foreign Policy of Mithridates VI Eupator, King of Pontus, Leiden 1986.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Stadiul cunoștințelor. Geografie și cronologie. Bibliografie și izvoare	discuție pe surse literare și imagini	
2. Epoca diadohilor. Consolidarea regatelor (de la moartea lui Antigonos la sfârșitul ultimilor diadohi: 301-281 a. Chr.)	discuție pe surse literare și imagini	
3. Perioada echilibrului de puteri. Lupta antimacedoneană în Grecia	discuție pe surse literare și imagini	
4. Administrația	discuție pe surse literare și imagini	
5. Armată, armament și tactică de luptă. Succesorii	discuție pe surse literare și imagini	
6. Orașe vechi și noi. Raporturile dintre monarhi și orașe	discuție pe surse literare și imagini	
Societatea. Regimuri politice 1. Structurile sociale 2. <i>Honoratiorenregime</i> 3. Finanțele publice	discuție pe surse literare și imagini	

8. Viața cotidiană. Viața privată	discuție pe surse literare și imagini	
9. Literatura și filosofia. Limba și educația	discuție pe surse literare și imagini	
10. Artă: Sculptura, pictura și artele minore	discuție pe surse literare și imagini	
11. Religia. Înnoiri religioase	discuție pe surse literare și imagini	
12. Iradierea civilizației elenistice. Tracia	discuție pe surse literare și imagini	
13. Sosirea Romei. Imperialism?	discuție pe surse literare și imagini	
14. Aculturație și sinteză. Rezistența	discuție pe surse literare și imagini	
Bibliografie L. RUSCU, Manual pentru istoria epocii elenistice, Cluj 2009. Fr. Chamoux, <i>Civilizația elenistică</i> I-II, București 1985 A. Piatkowski, <i>Istoria epocii elenistice</i>, București 1996 <i>The Hellenistic Age from the Battle of Ipsos to the Death of Kleopatra VII (Translated Documents of Greece and Rome 3)</i>, edited and translated by S. M. Burstein, Cambridge 1985 <i>Rome and the Greek East to the Death of Augustus (Translated Documents of Greece and Rome 4)</i>, edited and translated by R. K. Sherk, Cambridge 1984 R. S. Bagnall, P. Derow, <i>The Hellenistic Period² (Historical Sources in Translation)</i>, Oxford 2004 M. I. Rostovtseff, <i>Histoire économique et sociale du monde hellénistique</i>, Paris 1989 H.- J. Gehrke, <i>Geschichte des Hellenismus (Oldenbourg Grundriß der Geschichte 1A)</i>, München 1995 F. W. Walbank, <i>Die hellenistische Welt⁴</i>, München 1992 É. Will, <i>Histoire politique du monde hellénistique</i> I-II, Nancy 1966-1967 E. S. Gruen, <i>The Hellenistic World and the Coming of Rome</i>, Berkeley – Los Angeles 1984 M. Sartre, <i>L'Anatolie hellénistique de l'Égée au Caucase (331-34 av. J.- C.)</i>, Paris 2003 S. Mitchell, <i>Anatolia. Land, Men and Gods in Asia Minor</i> I, Oxford 1993 M. Sartre, <i>La Syrie antique</i>, Paris 2002 H. S. Lund, <i>Lysimachus. A Study in Early Hellenistic Kingship</i>, London – New York 1992 B. C. McGing, <i>The Foreign Policy of Mithridates VI Eupator, King of Pontus</i>, Leiden 1986		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Competențele dobândite la acest curs se reflectă prin extinderea cunoștințelor studenților asupra istoriei epocii elenistice, a tendințelor majore de evoluție socială și culturală în bazinul răsăritean al Mediteranei de la campaniile lui Alexandru cel Mare la sosirea Romei.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	cunoașterea și înțelegerea trăsăturilor de bază ale evoluției istorice a epocii elenistice	O prezentare, susținută oral, pe un subiect la alegere	40%
	abilitatea de a redacta un text coerent și documentat și/sau de a susține o prezentare orală, pe baza unei bibliografii date		
10.5 Seminar/laborator	participare activă la discuțiile din cadrul seminarului		10%

	capacitatea de a înțelege și discuta argumentat izvoarele	Cinci teme scrise pe parcursul semestrului	50%
10.6 Standard minim de performanță			
• prezentarea			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)¹

								
--	--	--	---	--	--	--	--	--

¹ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".